

SOLOZABAL DAR PAULIN

Uztaillaren 1'an, Txorierriko bertsolari talde batek, omenaldi bat eskeiñi eutsa ainbat urtetan Mungian bizi izan dan Solozabal dar Paulin abadeari, Paulin bera bertsolari eta olerkari fiña dalako.

Paulin, Arrate inguruan jaio zan 1912'ko maiatzaren 4'an, Etxebarriko lurretan.

Egun orretarako agertuko zan liburu mardul baten, ARRAITZ izena dakarren liburuan aurkezpena egiten dauan Olazar dar Martin abadeak au diño:

Guztiok ezagutzen dogu Etxebarri ta Arrate bitartean dagoan Maxa mendia. Bertakoak ez diranak Kalamua esaten dautsoen mendia. Toki zoragarria da eta Paulin'ek maite dau toki ori, bera be Maxa'ren oiñetan dagoan Etxebarri'ko semea data ondo dago maitasuna ta esker ona agertzea.

Paulin'ek sarri abestu izan dautsa bere liburuan bere sortzeko etxe eta inguruari. Izen polita billatu dautso: Mendiguren. Nai eta sortu zan etxeak beste izen bat euki. Bear ba da jzen atsegin bat erabiltearren.

Nik dakidanez, azken irureun urtetan Etxebarrin ez da Mendiguren izendun baserririk egon.

Zegaitik berak izen orregaz deitu?

Danok dakigu poetak eder zale izaten dirala eta orrelako lizentziak, orrelako baimenak artzen dabezala.

Dana dala berak Mendiguren deitura atsegiñez dabil eta onelako bertsoak egin be baj.

Mendiguren, maite zaitut,
nire odolaren sustraia,
Mendiguren, maite zaitut
sinismen sort iturria.

Ortze, mendi aldatz gora
ikusi neban Kurutza
argi egiten ludira,
eguzkiaren erara.

Beste kantaldi baten onelako au esango dau:

Egia zabaltzen doa
Mendigurengo semea,
aita-amak otoika dagoz
indartuz egi bidea.

Ba dakizue zenbat olerki agertzen dauzan Paulin'ek bere liburu barri onetan? Seireun eta amasei olerki.

Ainbesteen artean ezin izan danak eder-ederrak edo ta bizi-biziak. Baiña ba dagoz uste baiño geiago, eder, txukun, eta gogotsu irakurten diranak.

Paulin ezagutzen dogunok ba dakigu olerkari ugaria dala. Edozein toki, edozein une, edozelako giro... danekaz baliatzen da. Lagun artean beragaz

egoten danak, gitxien uste dan une baten ikusiko dau lapitza artu eta paper-txo baten zerbait idazten. Origaiik bere olerki asko, laburrak dira, une bateko flash edo bat bateko argazki lakoak.

Oraingotan agertzen daben liburu onen aurretik, beste amabi argitaratuak daukaz Paulin'en.

Orrela 1960 urtean kaleratu eban lenena, Uskeriak izenagaz. Gero, urte bete geroago, beste bat, "Urre-bitsa" deiturakoa.

1969 urtean irugarrena, "Gizonetan" deitureagaz. Laugarrena 1972 urtean, "Gizadian" deituragaz. 1974'an bestea "Deika" izenduna. Gero 1977'n "Erri arnasa".

Oren ondoren !a amar urteko atsedena artu eban, zeatz esanda, bederatzirtertekoa, eta barrero asi beste liburuak agertzen.

Ala "Eder miñetan" 1986 urtean.

Urte bete geroago baten ordez liburu bi: "Aldatz gora" izenez bat eta "Aldatz makarretan ta Gernika erretan" izenekoak.

1991 urtean "Urrats" izenekoak eta 1993'en "Itza".

Eta orain "ARRAITZ".

Aurkezpena (presentasiñoia) egiten dautsanak onela diño: Solozabal dar Paulin olerkari ezagunak, liburu barri bat argitaratu dasku. Seireun eta amasei olerki dira. "Arraitz" liburuaren idazburua. Liburuaren asieran egiten dan deiak, garrantzi aundia eukiten dau. Gogoratu "Don Quijote"ren sarrera eta Milton'en "El Paraíso perdido"rena eta Orixe'ren "Euskaldunak" liburuarena. Gure Paulin Solozabal'ek, be asjerako deiari garrantzi aundia emoten dautso liburu onetan. Lau olerki artzen dautz orretarako eta oneik dira agertzen dauazan gaiak.

Gogoa makal eta nekea izkuntza menperatzen.

Goi argia barrenerako.

Beroa biotzerako.

Izadiari deia: biztu nire irudimena!

Laiñoa dator, barrua illundu naiez.

Zatoz indar argia, Parnaso bititza gozatzeko.

Goiko itz zuria dator. Euskal itz-odolez buztiak bear dira.

Euskera izkuntza arrigarria, Euzkadiren apaingarria.

Sorterria ederra da!

Liburu onetan ba dago Paulin'en ezaugarri berezi bat. Gorostola edo gorostiari berari kantuak. Gorostola gogoan daukala, eguzkia, iturria eta makilla dira Paulin'en bertso gaiak. Zegaitik? Ba gogoan euki bear dogulako, Paulin'en bide zabalean ezbear bat euki ebalazpaldi, eta arrazkero e ren geratu zala eta makillaren bear izana eukiten duala. Eta berak beti erabilten dau gorostizko makilla bat. Eta gorostia gaitzat artuta txori kanta eta maitemindu kantak egin.

Ikusi, edo obeto entzun, Gorostiari bertso batzuk:

Gorostien gerizpean

arnas barria datorkit,

au pozaren zoramena

datorkidana zerutik.

Beste baten:

Ekaitz gogorak jo ditu
etsaikeriz mendi ertzak,
oiñeztu trumol zakarrak
bildurtu dauz mendi gaiñak.

Zu, gorosti, tinko zagoz,
erpa sendoz sustraituta
gogoa dozu bizja
eusko lurak indartuta.

Beste baten:

Dirdiraz dakust orleia
oi gorostidi mañtia,
zugaz ametsetan daukat
nire zoramen guztia.

Nork egin zaitu ain eder...
nun dago sure sormena?
zu ain ederra zalarik
zein da zure egillea?

Orleia dago zuregan
orri kiskortu orretan,
ta argia dabil isletan
zidarrezko arratzetan,

Gure jardunaldi au amaitzeko, beste bat:

Gorostolaren zoriak
zeru txiki bat dirudi,
argiaz jantzita dago
zeru ortzaren irudi.

Eguzkiaren izpiak
zoratu dabe mendia,
argitu da gorostola,
urrezko aintzaz betia.

Aintza goian argiari,
alntza gorostidiari,
ederretan ederren dan
gorosti makillari.

Orrelakoxeak dira, ikusten dozuenez, Paulin'en poesi txikiak. Biziak, argiak, maitetsuak eta batez be irudimen biziz egiñak.

*

Paulin'ek omenaldi errikoa artu eban Mungia'n.

Berak ainbat urtetan egon izan dan eleiztarren aldetik eta euskal zale ugarrien aldetik. Izan be Paulin'en bizitzako elburu nausiak eleiz-bizitza eta euskal bizitza jzan diralako.

Sei bertsolari be an egon ziran Paulin'eri kantuz. Eta erriko kultura elkarte-takoak eta agintariak opariak eskintzen eta erritarrak txaloka.

Paulin'ek, bere aldetik, kantuz agurtu eta eskartu eban erriak berezko dauan jatortasun eta zintzotasunez. Orrez gain bai esanak izate biurtu be erriari bere ARRAIZ liburu mardula doan banatu eta eskeiniatz.

Euskerazaintza'k be omenaldi onetan egon nai izan eban, illeroko batzarra Mungia'ko areto baten egin eta gero omenaldi jaietan alkartuaz.

Zubikarai tar Augustin